

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Borosnyay Szeréna

Cím: A százesztendős várbeli cukrászda

Forrás: Budapesti Hírlap

Bjn
(Hely)

1927. 7. 28.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

640.24

Hely

"Ruszwurm" cukrászda

Idő

"1927"

Személy

A százesztendős várbeli cukrászda.

Irta Borosnyay Szeréna.

Budavára meghitt szépségei között hervadatlanul őrzi a mult hangulatát az a régi, híres Biedermeier berendezésű cukrászda, amely ez év augusztus havában jubilál. Ekkor tölti be fennállásának századik esztendejét.

Az Uri-utca ódon, szigoruan elzárt grófi palotái és a csipkézett tornyu Mátyás-templom közelében vezet a bástyasétányra a Szentháromság-utca. Itt a hetedik számú egyemeletes ház kapuja fölött színes, állatokkal diszitett ósrégi cimerpajzs látható, rajta a ház építésének évszáma: 1698. Ebben a házban van a most jubiláló bájos, kis Ruszwurm-cukrászda. Már messziről integetnek a bejárat üvegajtaja körül elhelyezett világoskék cégtáblák, amelyek közül a baloldali a magyarul tudóknak elárulja, hogy a cukrászda

„1827-ben alapítottott,“

a jobboldalin a németajku budai polgárok részére csak ez áll:

„Gegründet 1827.“

Mert száz év előtt ennek még így kellett lennie.

Ez az egyszerű külső nem is sejteti, hogy bent a cukrászdában milyen elbájoló stílusegység uralkodik, amely a legfejlettebb

kulturérzékét is kielégíti. Még most is minden a régi helyén, úgy ahogy azt 1827-ben a budai jó Krautsidler asztalosmester művészelekkével megálmodta és remekbe megalkotta. A cseresznyefából összeállított intarziás kis pult, középen domboru ajtócskával, úgy hordja hátán a régi aranyozású porcellán tálakon és állványokon elhelyezett krémes lepényeket, csokoládés, habos kürtöket, piskótás vanderlikat, a pompásnál pompásabb süteményeket és sajátkészítésű finom cukorkákat, mint régen. Az üvegszekrény két oldalán ott állnak az arannyal borított faszobrok és fejükön tartják kosarukat ugyanolyan elszántan, mint mindig. Az üveg mögött aranyozott asztaldiszek: vázák, edények csillognak és száz év cukrászdivatjának immár cukrásztörténeti csecsebecsei. Középen a kerek óralapból, még I. Ferenc császár idejéből, a régi tüzeléssel lövelnek szét a napsugarakat ábrázoló arany tük. S úgy tűnik, hogy mindezek szigoru tekintetével örökdió az óra felett magasan szárnyaló aranyozott sas, mintha dacolna a tűnő idővel, hogy őrizzze a mult emlékeit, hagyományait, az élet örök értékeit.

A cukrászda jelenlegi tulajdonosa Ruszwurm Vilmos szívesen emlékezik és beszél cukrászdájának multjáról. Önérzettel hangoztatja, hogy e cukrászda mindig a családban maradt. Az első tulajdonos, az alapító Richter Leonárd, Ruszwurmné nagyatyja volt, aki mint udvari sütő 1820-tól 1826-ig az öreg József nádoréknál mű-

ködött. Olajfestésű arcképe egykoru ökozsemes keretből tekint a lakás régi, ugyancsak százéves butoraira, melyek a Biedermeier-stílus szimmetriája szerint vannak elrendezve. A divány fölött középen az antik tükör, egyik oldalán Richter képe, a másik oldalán életpárjáé, a hajdani szép kertészleányé, aki egy ideig komorna is volt a nádori családnál. Fehér habkőnyű ruhában, hollófekete loknis fejével még ma is hódít a Biedermeier női portrék igéző bájával.

Tehát ez a szép emberpár járt-kelt e kedves cukrászdában ezeltől száz esztendővel, rendezgetett, szépítgetett és helyezte el a rezedazöld ripsszel bevont finom hajlású pamlag fölött a selyemmel himzett képeket: antik aranykeretekben rózsák, szőlő, körte.

Mennyi szépség, mennyi szeretet, mennyi lélek mindenben!

Ezt a szép örökséget őrízte féltékeny gondnal a második tulajdonos, Ruszwurmné nagybátyja: Müller Henrik. Őt is megörököltte feleségével együtt a mult század ötvenes éveiben a várbeli arisztokrataknál dolgozó olasz festő. Ez a két kép azonban már a Fővárosi Múzeum tulajdona.

Ennél a Müller cukrásztnál inaskodott tíz hosszú esztendeig Ruszwurm Vilmos, a harmadik s egyuttal jelenlegi tulajdonos. Feleségével, Müller Rózával negyvennégy év óta vezeti az üzletet és most hetvenöt éves korában azon gondolkozik, milyen

jó lenne, ha legalább egyik unokája váltaná föl egyszer, mert a fia orvos, a leánya pedig a népjóléti minisztérium egyik tanácsosának felesége, már pedig nem szeretné, ha akárki lenne az utódja. Jártak ugyan nála már műértők Londonból és Párisból is, az Iparművészeti Múzeum részére is szeretnék az egész berendezést megvásárolni. De ő nem adja. Ez a cukrászda nem lehet muzeumi emlék. A régi Budavár egységes hangulata hullana szét, ha a történelmi emlékek e hűséges őrzője itt megsemmisülne. Büszkén emlegeti a kedves, öreg Ruszwurm azokat a nagy magyar államférfiakat, akik cukrászdájára küszöbét oly gyakran átlépték. Ide jártak az Andrásyak, Széchenyiek, az Almássy, Erdődy és Lónyai grófok, a lovas bravurjairól híres Sándor gróf, Mailáth országbíró; az uralkodó család tagjai közül régebben István és Albrecht királyi hercegek. Az 1885-iki kiállítás alkalmával Rudolf trónörökösnek is ő készített reggelit. Ferenczy Ida pedig naponkint vitt innen reggelit a föld legszebb és legboldogtalanabb asszonyának, a mi felejthetetlen Erzsébet királynénéknak. Különösen háromféle készítményét szerette nagyon: a jeges kávéját, a leheletkönnyű, finom illatú kuglófját és üdítő fodormenta rudacskaít. Mikor utóljára távozott a budai kir. palotából, utraivalóul akkor is a Ruszwurm készítményeit vitte magával.

A várban lakó miniszterelnökök Andrassy Gyula gróftól kezdve mind szintén a megrendelői voltak. És elmélázva, sóhajtvá jegyzi meg, hogy az utolsó volt közöttük a nagy magyar vértanu, az áldott emlékű Tisza István gróf...

A kis cukrászda élete teljesen összeforrt a Vár eseményekben olyan gazdag történetével; hűségesen részt vett annak örömeiben és szenvedéseiben, a békés munka áldásaiban és a csatazaj hősies küzdelmeiben. Az 1848—49-iki szabadságharc idején két szuronyos horvát katona őrizte a cukrászda előtt fel-alá járkálva a házban elszállásolt Jellasics horvát bánt, aki a magyarság egyik ellenségét, Hentzi tábornokot jött meglátogatni. De nem sokáig örvelezhetek egymás látásán, mert a várat

felmentő honvéd csapat golyózápora rövidesen végzett Hentizvel. A szabadságharc nagy izgalmai után a kis cukrászdára is békésebb, jobb napok következtek, főleg a kiegyezés után, amikor a királyi palotába is élet költözött. A fényes udvari ebédekre, bálókra meghívott előkelőségek rendszeren a Ruszwurm remekléseiből vittek onnan haza családtagjaiknak néhány cukorkát vagy a királyi család tagjainak vagy a Mátyás-templom és a budai vár miniatűr fényképeivel diszitve. Ezek a képecskék is most már kedves emlékek.

Házi bálókra, fényes lakodalmakra, keresztelőkre, sőt püspöki installációkra e cukrászdából vitték a valódi arannyal borított szobrokat és asztaldiszeket, no meg mikor Erdődy grófnéknál színház volt a Werböczy-utcai palotában. Ezernyolcszáz-harmincban aranyozták be a szobrokat és asztaldiszeket igazi arannyal s egy-egy ilyen ananyozás száz forintba került akkor. A berendezés pedig négyezer pengő forint volt ezernyolcszázhuszonhétben.

Hétköznapokon ennek a berendezésnek finom Biedermeyer-hangulatát egy-egy odavetődő párocska vagy régi, hűséges látogatói élvezik. A régiek még most is a pult mögé képzelik a finom mozdulatu, halk beszédű, nemesen hervadt Weinberger Helénát, aki 1922 óta már a farkasréti temetőben alussza örök álmát. Talán visszaálmodja azt a negyvenkét esztendő, melyet a kedves cukrászdában töltött, melynek igazi középpontja, lelke volt. Aranyszőke, dus hajkoronájával, rendkívül finom egyéniségével és mindig hófehér csipkéekkel díszített ruháival fejedelmi megjelenésű szépség volt. De sajnos, már örökre eltávozott. Megszokott helyéről nem hallja többé a cukrászdához közel álló Szentháromság-szobor Szent Rozália-oltáránál tartott litá-

niák Mária-énekeit úgy mint régen, mikor a bűbajos májusi estéken sok virág között misztikusan imbolyogtak a régi barok oltár gyertyalángjai és szállt az ájtatos budai hívők éneke a szabad ég alatt mindenfelé. A várbeli nagyboldogasszony napi bucsuk, urnapi és Szent István-napi körmenetek ősrégi magyar zsolozsmáin sem mereng többé a lelke. A nagy magyar fájdalom a mienk, itt maradtak.

Az idén Szent István napján, mikor a körmenet ünnepi hangulatában fölsír majd az ősi ének: „Hol vagy István király...“, a kis Biedermeyer-cukrászda antik órája a századik esztendő továtűnő perceit pergeti le. A sugaras óra aranytűi azontul nemcsak fényt, de száz év szellemét is fogják sugározni, az itt járt nagy magyarok élő emlékeit: hűséget az Istenhez, a királyhoz és a hazához.

Személy	
Helyszám	
füz.)	(Oldal)